

Prof. dr hab. Anna Zellma
Kierownik Katedry Teologii Pastoralnej i Katechetyki
Wydział Teologii
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
ul. Kard. Hozjusza 15, 11-041 Olsztyn

**Recenzja dorobku naukowego oraz działalności dydaktyczno-organizacyjnej
ks. dra hab. Marka Lisa, prof. Uniwersytetu Opolskiego,
ORCID 0000-0001-6387-2621, w związku z postępowaniem o nadanie mu tytułu
naukowego profesora nauk teologicznych**

W odpowiedzi na pismo Rektora Uniwersytetu Opolskiego, Przewodniczącego Senatu tegoż Uniwersytetu, prof. dra hab. Marka Masnyka, informujące o wyznaczeniu mnie przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów na recenzenta w postępowaniu o nadanie ks. dr. hab. Markowi Lisowi tytułu profesora nauk teologicznych (pismo nr BCK-I-K-11276/19 z dnia 5 listopada 2019 roku), Senatowi Uniwersytetu Opolskiego przedstawiam niniejszą zamówioną recenzję. Zgodnie z § 19 ust. 3 pkt 1 i 2 *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora* (Dz.U. z 2018, poz. 261) zawiera ona „szczegółowo uzasadnioną ocenę, czy osoba ubiegająca się o nadanie tytułu profesora spełnia wymagania określone w art. 26 *Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz.U. z 2003 nr 65, poz. 595 z późniejszymi zmianami). Zwieńczeniem tej oceny będzie stosowny wniosek.

Ks. dr hab. Marek Lis, prof. Uniwersytetu Opolskiego, zwany dalej Kandydatem, zgodnie z wyżej wymienioną ustawą i rozporządzeniami, przedstawił do recenzji następujące dokumenty:

- ankietę oceny osiągnięć naukowych osoby ubiegającej się o nadanie tytułu profesora po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego (od 2007), ze wskazaniem, które z przedstawionych osiągnięć Kandydat uznaje za najważniejsze;
- autoreferat w języku polskim i angielskim, przedstawiający: osiągnięcia naukowe Kandydata, realizację grantu badawczego, staże i udział w wymianie zagranicznej, osiągnięcia w zakresie opieki naukowej i kształcenia młodej kadry (w tym informacje o zakończonym przewodzie doktorskim, gdzie Kandydat pełnił funkcję promotora oraz

o otwartych, jeszcze nie zakończonych przewodach doktorskich, funkcji promotora doktoratu *honoris causa*, informacje o recenzjach sporządzonych przez Kandydata w przewodzie habilitacyjnym i w przewodach doktorskich oraz informacje o działalności popularyzującej naukę i sztukę;

- kopie autorskich artykułów naukowych w czasopismach krajowych i międzynarodowych oraz w opracowaniach zbiorowych (artykuły w monografiach naukowych, hasła encyklopedyczne);

- autorskie publikacje zwarte: *Figury Chrystusa w „Dekalogu” Krzysztofa Kiesłowskiego*, wyd. 2. rozszerzone, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2013; *Krzysztof Zanussi. Przewodnik teologiczny*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2015; *To nie jest Jezus. Filmowe apokryfy XXI wieku*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2019;

- publikacje zwarte pod redakcją Kandydata: *Cinematic Transformations of the Gospel*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2013; *SIGNIS and Cinema. Looking for God Behind the Screen*, Opole – Bruxelles: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego – SIGNIS Europe 2016; *W herbie miasta – krzyż*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2017; *Mosty, nie mury – 5 lat pontyfikatu Franciszka*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego: 2018; *Po co światu teologia? 25 lat Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2019;

- publikację zwartą redagowaną wspólnie z Michałem Leganem: *Kieślowski czyta Dekalog*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2014.

Uwzględniając powyższe, stwierdzam, że pod względem formalnym wnioszek Kandydata do tytułu profesora został złożony prawidłowo. Może być przedmiotem opracowania w formie niniejszej recenzji.

Oceny dorobku naukowego oraz działalności dydaktyczno-organizacyjnej Kandydata do tytułu profesora dokonam uwzględniając podstawowe zadania recenzenta, jakie nakłada Ustawodawca w art. 26 *Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (por. Dz.U. z 2003 nr 65, poz. 595 z późniejszymi zmianami). Do nich należy potwierdzenie posiadania przez Kandydata:

1) osiągnięć naukowych znacznie przekraczających wymagania stawiane w postępowaniu habilitacyjnym;

2) doświadczenia w kierowaniu zespołami badawczymi realizującymi projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych lub odbycia stażu naukowego w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych, lub prowadzenia prac naukowych w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych;

3) osiągnięć w opiece naukowej – uczestnictwa co najmniej: raz w charakterze promotora w przewodzie doktorskim zakończonym nadaniem stopnia, raz w charakterze promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim zakończonym nadaniem stopnia lub uczestnictwa w charakterze promotora w otwartym przewodzie doktorskim oraz dwa razy w charakterze recenzenta w przewodzie doktorskim lub w przewodzie habilitacyjnym lub w postępowaniu habilitacyjnym.

Ocenę osiągnięć naukowych Kandydata poprzedzę przedstawieniem jego krótkiego biogramu, który świadczy o dobrym wykształceniu teologicznym i uzyskanych kwalifikacjach, niezbędnych do kompetentnego podejmowania naukowej refleksji na styku teologii i twórczości filmowej, zwłaszcza rozpoznawania znaczenia teologicznego filmów i apokryficzności filmów oraz rozwijania zainteresowań badawczych dotyczących relacji między Kościołem a komunikacją/mediami. Przed wnioskiem końcowym i jego uzasadnieniem przedstawię również osiągnięcia w dziedzinie organizacyjno-dydaktycznej, uwzględniając też aktywność w zakresie popularyzacji nauki.

Ks. dr hab. Marek Lis w latach 1986-1992 odbył studia teologiczno-filozoficzne w Wyższym Seminarium Duchownym w Nysie, w tym w latach 1988-1990 studiował w Institut Catholique de Paris (Instytut Katolicki w Paryżu). W 1992 roku uzyskał na Wydziale Teologii KUL stopień zawodowy magistra teologii na podstawie pracy dyplomowej pt. *Historyczno-teologiczny wymiar konfliktu abpa Marcela Lefebvre'a*, napisanej pod kierunkiem ks. dra Tadeusza Doli.

W latach 1993-1999 Kandydat odbył studia licencjackie i doktoranckie w Università Pontificia Salesiana/Facoltà di Scienze della Comunicazione Sociale (Wydział Nauk Komunikacji Społecznej Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego) w Rzymie, uwieńczone w 2000 roku obroną doktoratu z nauk komunikacji społecznej na podstawie rozprawy *Bibbia e cinema. Quando un film è fedele al testo biblico?*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. Franco Levera.

Obowiązki pracownika naukowo-dydaktycznego na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego podjął w 2000 roku, najpierw na stanowisku adiunkta, a od 2010 roku na stanowisku profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Opolskiego. Od 2000 roku Kandydat prowadzi również zajęcia z zakresu mediów w Instytucie Nauk Społecznych

Uniwersytetu Opolskiego, a od 2018 roku również w Instytucie Polonistyki i Kulturoznawstwa Uniwersytetu Opolskiego.

Stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie teologii (komunikacja religijna) Kandydat uzyskał w 2007 roku na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego na podstawie dorobku naukowego oraz przedstawionej monografii naukowej *Figury Chrystusa w «Dekalogu» Krzysztofa Kieślowskiego*, tj. dwanaście lat przed złożeniem niniejszego wniosku o tytuł profesora. W monografii tej, wydanej po raz drugi w 2013 roku – w formie rozszerzonej – Kandydat podejmuje naukową refleksję teologiczną nad *Dekalogiem* Krzysztofa Kieślowskiego. Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli ks. prof. dr hab. Jacek Bolewski, prof. dr. hab. Tadeusz Lubelski, ks. prof. dr hab. Wiesław Przyczyna i ks. prof. dr hab. Stanisław Rabiej.

W latach 2008-2019 Kandydat był kierownikiem Katedry Homiletyki, Mediów i Komunikacji w Instytucie Liturgii, Muzyki i Sztuki Sakralnej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego. W latach 2016-2019 pełnił funkcję prodziekana ds. studentów i współpracy zagranicznej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego. Od roku akademickiego 2019/2020 pełni funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Nauk Teologicznych na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego.

Ad. 1) osiągnięcia naukowe znacznie przekraczające wymagania stawiane w postępowaniu habilitacyjnym

Dorobek naukowy kwalifikowany w postępowaniu o tytuł profesora, to ten po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego. Ilościowo biorąc, dorobek naukowy Kandydata do tytułu profesora spełnia wymogi stawiane w postępowaniu o tytuł profesora. Potwierdza też aktywność naukowo-badawczą ks. dra hab. Marka Lisa. W przedstawionym do recenzji dorobku naukowym znajdują się: monografia: *To nie jest Jezus. Filmowe apokryfy XXI wieku*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, 2019, ss. 149 oraz 81 artykułów naukowych, w tym: 19 artykułów zamieszczonych w czasopismach naukowych i 62 w opracowaniach zbiorowych; autorstwo 2 książek (w tym 1 monografii, która po raz pierwszy została opublikowana w 2007 roku, a w 2013 roku ukazało się wydanie drugie rozszerzone), redakcja 5 zbiorowych publikacji naukowych (w tym 2 w języku angielskim), współredakcja 1 zbiorowej publikacji naukowej, 12 haseł encyklopedycznych w języku angielskim. Wśród opublikowanych artykułów naukowych 1 został napisany w języku węgierskim, 5 w języku angielskim, 2 w języku francuskim, 1 w języku niemieckim.

Obszar badawczy Kandydata po habilitacji stanowi kontynuację analiz problematyki podjętej w monografii habilitacyjnej. Zakreślony jest wokół badań nad filmem biblijnym, w sposób szczególny dotyczy filmowych adaptacji Ewangelii, chrystologii filmu i zjawisk apokryficzności filmów. W poszczególnych artykułach Kandydat podejmuje naukową refleksję nad pojedynczymi filmami o tematyce biblijnej (zob. np. *Kim jest Aslan? Ewangeliczne źródła „Opowieści z Narnii”*, „Studia Filmoznawcze” 2009 nr 30, s. 211-220; *Zmartwychwstanie Chrystusa – bezradność języka filmu*, w: P. Bortkiewicz, S. Mikołajczak, M. Rybka (red.), *Język religijny dawniej i dziś (w kontekście teologicznym i kulturowym)*, Poznań 2009, s. 449-458; *Święta Rodzina z Nazaretu: filmowe kroniki i fantazje*, „Salvatoris Mater” 2009 nr 4, s. 182-192; *Hufce filmowych aniołów: Biblia, kultura i ludzkie tęsknoty*, w: A. Żądło (red.), *Aniołowie w życiu ludzi*, Katowice 2009, s. 192-218; *Biblia w filmie*, „Studia Nauk Teologicznych” 2009 t. 4, s. 335-347). Charakterystycznym rysem tych analiz jest zwrócenie uwagi na niekanoniczność filmowych adaptacji Biblii oraz na wątki apokryficzne (zob. np. *Immanentna apokryficzność kina biblijnego*, „Studia Kulturoznawcze” 2014 nr 2[6], s. 131-140; *Nowe filmy biblijne – między ortodoksją a apokryfem*, „Studia Religiologica” 2016 t. 49, nr 1, s. 33-43; *Jezus w filmie fabularnym w XXI wieku: rekonesans*, w: B. Wieczorek (red.), *Perspektywa teologiczna w badaniach nad filmem*, bmv 2018 [Wydaw. «scriptum»], s. 25-38). Kandydat wykazuje, że filmy o tematyce biblijnej są nie tylko *loci theologici*, lecz również współczesnymi apokryfami czy swoistymi *loci anti-theologici* (*Film jako locus (anti-) theologicus*, „Biblioteka Teologii Fundamentalnej” 2013 t. 8, s. 59-71). O recepcji Biblii i jej tematów w filmach oraz ekranizacjach o postaciach biblijnych traktuje również 12 haseł opracowanych w języku angielskim (np. *Apostle. Film*; *Ascension of Christ. Film*; *Beatitudes. Film*; *Day of Judgment. Film*; *Dormition and Assumption of Mary. Film*; *Film Bible in*; *Golem. Film*; *Heavenly Ladder. Film*; *Holy Family. [Christian]. VI. Film*; *Isaac. [Patriarch] Film*; *Jesus among teachers. Film*; *Kiss of Judas. Film*), które Kandydat opublikował w *Encyclopedia of the Bible and Its Reception* (Wydawnictwo De Gruyter, Berlin – Boston).

Dostrzeganym przedmiotem zainteresowań badawczych Kandydata jest twórczość Krzysztofa Kieślowskiego, Krzysztofa Zanussiego, Andrzeja Wajdy, Ingmara Bergmana oraz twórców rosyjskich (i radzieckich) – m.in. biblijne inspiracje w twórczości Pawła Łungina czy Andrieja Zwiagincewa. Wyniki badań prowadzonych od lat w tym obszarze tematycznym znalazły wyraz m.in. w takich opracowaniach, jak: *Echa Ewangelii w „Persona non grata Krzysztofa Zanussiego”*, w: M. Sokołowski (red.), *Arystokratyzm ducha. Kino Krzysztofa Zanussiego*, Warszawa: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej TWP: Wydawnictwo

Comandor 2009, s. 93-101; *Filmer l'âme de la Russie*, w: S. Rabiej (red.), *Chemins de réconciliation en Europe. III Colloque International*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2010, s. 85-89; *Smuga nicości u Bergmana i Kieślowskiego*, w: E. Partyga, M. Januszkiewicz (red.), *Nihilizm i nowoczesność*, Warszawa: Oficyna Wydawnicza Errata 2012; [5 tom serii *Studia Komparatystyczne Instytutu Sztuki PAN. Teatr. Sztuka. Kultura*], s. 317-327; *Figury Chrystusa w „Dekalogu” Krzysztofa Kieślowskiego*, wydanie rozszerzone, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2013; *Biblia w „Dekalogu” Krzysztofa Kieślowskiego i milczenie teologów*, w: S. Szymik (red.), *Biblia kodem kulturowym Europy*, Lublin: Wydawnictwo KUL 2013, s. 239-247; *Kieślowski czyta Dekalog*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2014, redakcja z M. Leganem; *Wyspa, Car i Dyrygent: Biblia oczami Pawła Łungina*, „Studia Filmoznawcze 2014 nr 35, s. 103-118; *Krzysztof Zanussi. Przewodnik teologiczny*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2015; *O Nieuniknionym w filmie Życie jako śmiertelna choroba przenoszona drogą płciową*, w: A. Baczyński, M. Drożdż, M. Legan, (red.), *Cierpienie i nadzieja w twórczości filmowej Krzysztofa Zanussiego. Tom jubileuszowy w 75. Rocznicę urodzin i 45 rocznicę debiutu*, Kraków Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II 2015, s. 309-317; „*Obce ciało*” Krzysztofa Zanussiego – *dotknięcie mistyki*, „Liturgia Sacra” 2016 t. 22, nr 2, s. 569-578; *Krzysztof Zanussi – teolog kina*, w: J.K. Warzynów, W.Z. Wojtyra (red.), *Człowiek w obliczu wielkich pytań. Kino Krzysztofa Zanussiego*, Wrocław: Wyższe Seminarium Duchowne Franciszkanów Prowincji Świętej Jadwigi 2018, s. 31-40; *Wajda i krzyż*, „Studia Filmoznawcze” 2018 nr 39, s. 13-25; *The Bible in the films of Pavel Lungin and Andrey Zvyagintsev*, „Studia Religiológica” 2018 t. 51, nr 2, s. 83-92; *Kina rosyjskiego fascynacje Biblią*, w: J.K. Warzynów, W.Z. Wojtyra (red.), *Antropologia kina Andrieja Tarkowskiego*, Wrocław: Wyższe Seminarium Duchowne Franciszkanów Prowincji Świętej Jadwigi 2019, s. 43-54.

Zagadnienia z zakresu teologii filmu Kandydat poszerza o analizę ekranowych biografii i filmowych portretów Karola Wojtyły – Jana Pawła II. Traktują o tym m.in. publikacje: *Ekranowe biografie Jana Pawła II. Między historią a hagiografią*, w: K. Dola, N. Widok (red.), *Crux Christi – spes nostra*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2007, s. 173-181; *Filmowe portrety Karola Wojtyły – rekonesans*, w: T. Szczepański, S. Kołos (red.), *Biografistyka filmowa. Ekranowe interpretacje losów*, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2007, s. 67-88; *Dni wyboru*

kardynała Karola Wojtyły w filmach papieskich, w: M. Rybka (red.), *Jan Paweł II – Wychowawca Młodych. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej z okazji VIII Dnia Papieskiego*, Poznań: Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk [seria: Poznańskie Spotkania Językoznawcze, tom XX] 2009, s. 87-95; *Jaka prawda w filmach o umieraniu Jana Pawła II? Rzecz o odpowiedzialności twórców*, w: M. Drożdż, I.S. Fiut (red.), *Media światem człowieka*, Kraków – Kielce: Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej – Jedność 2009, s. 207-218; *Z «dalekiego kraju». Karol Wojtyła widziany z daleka*, „Media – Kultura – Komunikacja Społeczna” 2016 nr 12/2, s. 33-41; *Polski papież we włoskich filmach*, w: A. Miller-Klejsa, M. Woźniak (red.), *Polsko-włoskie kontakty filmowe. Topika, koprodukcje, recepcja*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego: Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera 2014, s. 135-150. Podejmowana w nich naukowa refleksja teologiczna jest dowodem nie tylko otwartości Kandydata na współczesną debatę o filmach religijnych, ale także kompetencji w zakresie teologii filmu.

Do podobnych wniosków prowadzi analiza opracowań, które traktują o filmowych wizerunkach Maryi i hagiografiach oraz o popularyzacji postaci świętych w filmach. Uwidacznia się w nich trafna ocena twórczości filmowej. Również analizy dotyczące Holocaustu, pojednania (w tym pojednania Żydów i Polaków), kapłanów w filmach oraz jury ekumenicznego na festiwalach filmowych nie tylko poszerzają zakres opracowań naukowych Kandydata, ale są dowodem aktywności badawczej, kompetencji oraz otwartości na współczesną interdyscyplinarną debatę o filmach religijnych. Dla przykładu wymieniłem takie publikacje, jak: *Les chemins de la réconciliation en cinéma polonais: quelques films «religieux»*, w: S. Rabiej (red.), *Chemins de réconciliation en Europe. Colloque international*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2007, s. 85-91; *Kino ponad podziałami – jury ekumeniczne na festiwalach*, w: S. Rabiej (red.), *Ad christianorum unitatem fovendam*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2007, s. 267-270; *Odejścia i powroty księży w filmie*, w: R. Chałupniak (red.), *Antyklerykalizm a współczesna katecheza*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2008, s. 121-132; *Obraz Maryi w filmie religijnym*, w: G.M. Bartosik, J. Karbownik (red.), *Całaś piękna jest Maryjo. Mariologia na drogach piękna*, Częstochowa: Polskie Towarzystwo Mariologiczne 2009, s. 105-111; *Spowiedź: atrakcyjny filmowy temat*, w: E. Mateja, R. Pierskała (red.), *Wezwani do nawrócenia. Z teologii pokuty i pojednania*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2009, s. 525-533; *Święty Franciszek z Asyżu – mały*

filmowy przewodnik, w: F. M. Rosiński (red.), *Observare Evangelium. Wrocławska Księga Jubileuszu 800-lecia Zakonu Braci Mniejszych*, Wrocław: Franciszkańskie Wydawnictwo św. Antoniego 2009, s. 135-141; *Filmowi księża – grzesznicy i święci*, w: M. Worbs (red.), *O kapłaństwie dziś*, Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2010, s. 143-150; „*Przebaczamy i prosimy o przebaczenie – filmowe echa listu biskupów polskich do niemieckich*”, w: A. Dębski, A. Gwóźdź (red.), *W drodze do sąsiada. Polsko-niemieckie spotkania filmowe*, Wrocław: Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy'ego Brandta: Oficyna Wydawnicza Atut – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe 2013, s. 223-236; *Fatimskie wydarzenia w filmach fabularnych*, w: S. Pawiński (red.), *Orędzie fatimskie w nauczaniu i pobożności Kościoła*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2013, s. 151-160; „*Wir vergeben und bitten um Vergebung*“: *Filmische Reaktionen auf den Hirtenbrief der polnischen Bischöfe an ihre deutschen Amtsbrüder*, w: B. Braun, A. Dębski, A. Gwóźdź (red.), *Unterwegs zum Nachbarn. Deutsch-polnische Filmbegegnungen*, Trier: Wissenschaftlicher Verlag Trier 2015, s. 305-314; M. Van Reeth, M. Lis, *Awards of the Ecumenical Juries in Selected Film Festivals*, w: M. Lis (ed.), *SIGNIS and Cinema. Looking for God Behind the Screen*, Opole – Bruxelles: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego – SIGNIS Europe 2016, s. 75-82.

W artykułach naukowych Kandydat podejmuje również problemy dotyczące metodologii teologii filmu. Zwraca uwagę na teologię wizualną i sacrum w filmie. Tematyka ta podejmowana jest przez Kandydata m.in. w: *Religijne filmy niewierzących twórców*, w: D. Bis, A. Rynio (red.), *Media w wychowaniu chrześcijańskim*, Lublin: Wydawnictwo KUL 2010, s. 317-326; *Teologia wizualna w filmie*, w: W. Kawecki, J.S. Wojciechowski, D. Żukowska-Gardzińska (red.), *Kultura wizualna – teologia wizualna*, Warszawa: Instytut Papieża Jana Pawła II : Instytut Wiedzy o Kulturze UKSW 2011, s. 175-182; *Film: kreowanie iluzji czy dialog? Irytująca widoczność narzędzi warsztatu filmowego*, w: E. Mateja, Z. Solski (red.), *Między liturgiką a performatyką*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2012, s. 319-325; *Film jako locus (anti-)theologicus*, „Biblioteka Teologii Fundamentalnej”, 2013 t. 8, s. 59-71; *Sacrum w filmie. Podwójna perspektywa badań*, w: S. Gajda, I. Jokieli (red.), *Polonistyka wobec wyzwań współczesności*, t. 1, Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego 2014, s. 431-440.

Na temat teologii filmu traktują również prace zbiorowe, których redaktorem jest Kandydat. Wśród nich są m.in. opracowania naukowe: *SIGNIS and Cinema. Looking for God Behind the Screen*, Opole – Bruxelles: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego

Uniwersytetu Opolskiego – SIGNIS Europe 2016; *Cinematic Transformations of the Gospel*, Opole Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2013; *Kieślowski czyta Dekalog*, [z M. Leganem], Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego Opole 2014). Traktują one o interesujących, a zarazem ważnych poznawczo zagadnieniach.

W nurt wyżej zasygnalizowanych problemów, którymi zajmuje się Kandydat, wpisuje się najważniejsze osiągnięcie naukowe Kandydata – publikacja pt. *To nie jest Jezus. Filmowe apokryfy XXI wieku*, Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2019, ss. 148. Stanowi ona tzw. „książkę profesorską”, wieńczącą wieloletnie badania Kandydata na temat chrystologii filmu i zjawisk apokryficzności filmu. Tytuł tej publikacji nawiązuje do tytułu słynnej książki Michela Foucault *To nie jest fajka*. Składa się ona ze strony tytułowej, wstępu, czterech rozdziałów, wykazu pt. *Jezus w filmie: filmografia 2001-2019* (s. 126-127), bibliografii (s. 129-140), streszczenia w języku angielskim (s. 141-142), indeksu tytułów filmów (s. 143-148), spisu treści. Każdy z rozdziałów zawiera krótkie wprowadzenie oraz jest podzielony na podrozdziały. W poszczególnych rozdziałach zamieszczono czarno-białe zdjęcia z opisywanych filmów (s. 17, 26, 38, 49, 51, 55, 58, 63, 67, 69, 71, 75, 78, 82, 86, 89, 95, 98, 101, 107, 108, 112). Struktura rozprawy jest logiczna, a poszczególne rozdziały konsekwentnie rozwijają analizowaną przez Kandydata problematykę. Określony we wstępie publikacji jej cel: „wskazanie zasadniczych nurtów rozpoznawalnych w najnowszych filmach chrystologicznych, a więc powstałych w XXI w. produkcji telewizyjnych i kinowych, których postacią pierwszoplanową – interpretowaną i reinterretowaną na różne sposoby, z zamiarem komercyjnym, artystycznym, a także z myślą o ewangelizacji i katechezie – jest Jezus z Nazaretu” (s. 11) zostaje przez Kandydata osiągnięty. Służy temu przybliżanie filmowych przedstawień historii Jezusa¹ zarówno w filmach hollywoodzkich (np. *Król królów*, *Opowieść wszech czasów*), musicalach (*Jesus Christ Superstar*, *Godspell*) i w filmach „klasycznych” (np. *Jezus z Nazaretu*, *Mesjasz*), jak też w skandalizujących (np. *Ostatnie kuszenie Chrystusa*) oraz kontestujących bóstwo Chrystusa i historyczność Ewangelii (np. *Kod da Vinci*, *Stygmacy*, *Dogma*, *Pytanie do Boga*). Za równie istotne Kandydat uznaje figury Chrystusa rozpoznawalne w takich filmach, jak np.: *Władca Pierścieni*, *Spider-Man 2*, *Superman: Powrót*, *Opowieści z Narnii*, *Lew*, *Czarownica i stara szafa*. Analizuje też postać Jezusa

¹ Wszystkie filmy, do których Kandydat odnosi się w tekście publikacji zostały zamieszczone w indeksie tytułów filmów – na stronach: 143-148 „książki profesorskiej”.

w filmach apokryficznych (np. w: *Ogrody raju*, *Maryja, matka Jezusa*) oraz ukazujących Jezusa spotykanego współcześnie (np. *7 kilometrów od Jerozolimy*, *Jezus mnie kocha*, *Spotkanie*, *Chata*, *Zupełnie Nowy Testament*, *Ostatni będą pierwszymi*). Kandydat nie tylko streszcza fabułę, ale także próbuje konsekwentnie i w sposób przekonujący dowieść, że filmowe wizerunki Jezusa są odległe od obrazów, jakie odnajdujemy w Ewangeliach czy tradycji Kościoła (wizerunki Jezusa w kulturze). Wskazuje przy tym zarówno na faktograficzne nieścisłości, jak też na błędy teologiczne.

Wczytując się w tytuły rozdziałów: *Tematy filmowych Ewangelii – dzieciństwo, Pasja, Zmartwychwstanie* (s. 13-46), *Jezus Ewangelii – Jezus filmu* (s. 47-86), *Niebiblijne wizerunki Jezusa* (s. 87-112), (s. 113-124) i wyszczególnione w nich zagadnienia, można stwierdzić, że łączy je wewnętrzna logika. Podejmowane zagadnienia są ważne zarówno od strony poznawczej, jak i praktycznej. Pozwalają poznać: 1) fabułę filmów, które przedstawiają najważniejsze wydarzenia z życia Jezusa (dzieciństwo, męka, Zmartwychwstanie); 2) realistyczny, historyczny sposób prezentowania postaci Jezusa w filmach; 3) pozabiblijne wizerunki Jezusa w filmach; 4) na ile we współczesnych audiowizualnych apokryfach, przedstawiających wizerunek Jezusa, można dostrzec ewangelicznego Jezusa z Nazaretu. Mogą służyć nie tylko teologom, ale również duszpasterzom i katechetom, którzy organizują Dyskusyjne Kluby Filmowe czy też w ramach lekcji religii prowadzą dialog z uczniami na temat różnych ekranowych wizerunków Jezusa.

Zwienieczeniem książki jest przedstawienie w punkcie 4 perspektywy, czyli tego, co zdaniem Autora zasługuje w przyszłości na szczególną uwagę badaczy zajmujących się problematyką filmu religijnego. Ks. dr hab. Marek Lis postuluje tworzenie filmów biblijnych wolnych od obcych, apokryficznych wątków oraz opracowanie „<<mapy>> apokryficznych zależności między filmami jako wyrazem kultury a Ewangelią i jej obrazami Jezusa, by wiedzieć, co ujawniają nowe, filmowe apokryfy” (s. 122). Słusznie Kandydat powołuje się m.in. na wskazania niemieckiego teologa (specjalisty teologii biblijnej) – Reinholda Zwicka, który określa warunki, jakie należy spełnić realizując historyczne filmy o Jezusie. Do nich zalicza m.in. uznanie za fundament Ewangelii synoptycznych, wyłączenie źródeł apokryficznych, legend i literatury pięknej, respektowanie badań historyczno-krytycznych, uwzględnianie najważniejszych aspektów przedpaschalnej historii Jezusa, prezentowanie wydarzeń paschalnych w kontekście wiary. Wskazania te Kandydat uzupełnia o propozycje Thomasa Langkau, który za istotny uznaje styl całości filmu (w tym dobór muzyki i obrazów) oraz „konieczność porzucenia kiczu na rzecz starań o wyrażenie duchowości” (s. 123).

Konkludując, recenzowana książka wzbogaca dotychczasowy stan badań prowadzonych w dziedzinie nauk teologicznych w Polsce. Kandydat przedstawia w sposób kompetentny problem o istotnym znaczeniu poznawczym i pastoralnym. Daje przekrojowe spojrzenie na sześćdziesiąt filmów najnowszych, powstałych w XXI w., oraz przypomina o wielu wcześniejszych. Systematyzuje istniejące poglądy na temat ekranowych obrazów Jezusa i ukazuje w zarysie problematykę filmowych biografii Jezusa, pokazując obecne w nich elementy biblijne i apokryficzne. W końcowej części (pozbawionej nazwy, co jest pewnym mankamentem) Kandydat słusznie wspomina o potencjale dydaktycznym i katechetycznym filmu i sugeruje potrzebę zarówno krytycznego przemyślenia tej kwestii, jak też stworzenia opracowania o wyraźnym nachyleniu duszpasterskim i katechetycznym². Ważna jest również uwaga dotycząca teologicznych analiz ukierunkowanych ekumenicznie. Ostatecznie jednak, jak zauważa Kandydat, „trzeba pozostawić widzowi wolność rozumienia filmowego obrazu Jezusa, odrzucenia lub przyjęcia go” (s. 123). Niekwestionowane jednak wydaje się tu, o czym nie wspomina Kandydat, wspieranie dzieci, młodzieży i dorosłych w kształtowaniu umiejętności wyboru filmów opartych na ewangelicznych wartościach, pobudzanie do krytycznej analizy i wyciągania wniosków oraz uwrażliwianie na to, co zgodne z Ewangelią.

W dorobku naukowym Kandydata daje się również zauważyć artykuły, które traktują o znaczeniu komunikacji, zwłaszcza mediów audiowizualnych i elektronicznych w ewangelizacyjnej działalności Kościoła. Są to m.in. teksty z pogranicza homiletyki, poświęcone znaczeniu języka czy też traktujące o edukacji medialnej, znaczeniu filmu i nowych technologii komunikacji dla liturgii i ewangelizacji oraz oddziaływania mediów w kwestiach etycznych i ekumenicznych oraz w obszarze dialogu i pojednania. Na uwagę zasługuje m.in.: *Kino ponad podziałami – jury ekumeniczne na festiwalach*, w: S. Rabiej (red.), *Ad christianorum unitatem fovendam*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2007, s. 267-270; *Intersemiotyczny przekład Biblii: „transmediatio”*, w: S. Kozyra, W. Przyczyna (red.), *Polszczyzna biblijna – między tradycją a współczesnością*, t. 1, Tarnów: Biblos 2009, s. 141-166; *Piękno języka – wartość czy atrakcja? Jan Paweł II o języku mediów*, w: S. Mikołajczak, M. Wrześniewska-Pietrzak (red.), *Jan Paweł II w trosce o słowo i prawdę*, Poznań: Wydawnictwo „Poznańskie Studia

² Warto zauważyć, że tego rodzaju znakomite opracowanie, opisujące różne propozycje wykorzystania filmu (głównie obyczajowego) na lekcjach religii i spotkaniach formacyjnych w parafii, ukazało się w 2018 roku nakładem Edycji Świętego Pawła – w Serii Katechetycznej. Zob. A. Bałoniak, A. Dziewięcka, A. Rajzacher-Majewska, Ł. Simiński, *Katecheza z filmem. Scenariusze katechez audiowizualnych dla młodzieży*, Częstochowa: Edycja Świętego Pawła 2018.

Polonistyczne” 2011, s. 199-204; *Nigdy dość krwi. Przemoc w kinie*, w: P. Morciniec (red.) *Oblicza przemocy. Od przyczyn do przeciwdziałania*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2012, s. 55-64; *Poronienie jako temat niefilmowy*, w: E. Gmoch-Gajzlerska, I. Barton-Smoczyńska (red.), *Przebrane narodziny. Strata ciąży w aspekcie psychologicznym, socjologicznym, medycznym i etycznym*, Warszawa: Oficyna Wydawnicza Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego 2012, s. 99-106; *Media w liturgii: książka, mikrofon, tablet*, „Liturgia Sacra” 2013 nr 2(42), s. 423-432; *Edukacja medialna: ważny postulat Inter mirifica*, w: A. Baczyński, M. Drożdż, M. Legan (red.), *Inter mirifica, Dziedzictwo i perspektywy*, Kraków: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II 2013, s. 43-56; *Wartość sportu w świetle filmów fabularnych*, w: Z. Borysiuk, J. Kostorz (red.), *Aksjologiczny wymiar sportu. Olimpiada wiedzy i wartości w sporcie*, Opole: Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego: Studio Impreso 2014, s. 237-245; *Internet jako kaznodziejska przestrzeń. #kazanie 2.0?*, w: K. Glombik, M. Kalczyńska (red.), *Kościół w Internecie – Internet w Kościele. Społeczeństwo internautów @ kultura globalna*, Opole: redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2015 s. 67-76; *Edukacja filmowa – element alfabetyzacji audiowizualnej*, „Katecheta” 2016 nr 2, s. 127-133; *Kino dla ewangelizacji? Meandry filmowych teologii*, w: M. Nowak, W. Przyczyna (red.), *Nowa ewangelizacja. Język – teologia – kultura*, Tarnów: Biblos 2017, s. 297-308; *Dlaczego „dziewięć” to „trzy”?* *O przekładzie liczebników w lekcjonarzach*, w: B. Drabik, W. Przyczyna (red.), *Język w liturgii*, Tarnów: Biblos 2018, s. 291-303; *iKościół na cyfrowym kontynencie*, w: P. Wajs, *Media społecznościowe jako przestrzeń głoszenia słowa Bożego. Teoria i praktyka*, Warszawa: Dom Wydawniczy ELIPSA 2019, s. 9-18.

Na uwagę zasługuje jubileuszowa publikacja poświęcona 5-leciu pontyfikatu Franciszka, która ukazała się pod redakcją Kandydata i została zatytułowana *Mosty, nie mury – 5 lat pontyfikatu Franciszka*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2018. Jest to interesujące opracowanie, które wzbogaca naukową refleksję teologiczną w Polsce o postaci papieża Franciszka, jego eklezjologii, trosce o jedność Kościoła, wierności kulturze spotkania, otwartości i podkreślaniu znaczenia miłosierdzia w posłudze duszpasterskiej Kościoła.

Z przedstawionych dokumentów wynika, że Kandydat aktywnie uczestniczył w 51 konferencjach naukowych (w większości interdyscyplinarnych) – w tym w 16 konferencjach międzynarodowych i 35 krajowych. Ten obszar działalności naukowej zasługuje też na

podkreślenie. Zdobyta wiedza i doświadczenie niejednokrotnie znalazły wyraz w wyżej wymienionych publikacjach naukowych.

Sylwetkę Kandydata jako aktywnego naukowca charakteryzuje również członkostwo w komitetach redakcyjnych i radach naukowych następujących czasopism: „Journal of Religion, Film and Media” (Schüren Verl., Marburg): członek Advisory Board; „Studia Filmoznawcze” (Uniwersytet Wrocławski); Seria naukowa „Nowe media i Kościół” (Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa). Zdobyte w tych gremiach doświadczenie odegrało ważną rolę w pracy badawczej ks. dra hab. Marka Lisa. Niejednokrotnie – jak wynika z analizy dorobku naukowego Kandydata – inspirowało go do aktywności naukowej w zakresie teologii filmu.

Podsumowując ocenę osiągnięć naukowych Kandydata do tytułu profesora nauk teologicznych należy stwierdzić, że Jego dokonania naukowe po osiągnięciu stopnia doktora habilitowanego są nie tylko znaczne pod względem ilościowym, ale mają charakter oryginalny i twórczy. Zaslugują na pozytywną ocenę. Obejmują przede wszystkim spectrum zagadnień z zakresu teologii filmu. Kandydat wzbogacił naukową refleksję polskich teologów w przestrzeni teologii filmów. Wniósł wkład w rozumienie filmów religijnych i ich teologiczną interpretację oraz wskazał na nowe obszary ewangelizacji i inspiracje pastoralne.

Ad. 2) doświadczenie w kierowaniu zespołami badawczymi realizującymi projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych lub odbycia stażu naukowego w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych, lub prowadzenia prac naukowych w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych

Do ważnych obszarów działalności naukowej po osiągnięciu stopnia doktora habilitowanego ustawodawca zalicza zarówno udział w projektach badawczych, jak też staże naukowe w instytucjach naukowych oraz prowadzenie prac naukowych w instytucjach naukowych. Kandydat spełnia te wyżej wymienione warunki.

W latach 2011-2013 ks. dr hab. Marek Lis realizował grant pt. *Kinematograficzne transformacje Ewangelii: teologiczna analiza filmowych obrazów Jezusa* [1610/B/H03/2011/40 do wniosku N N101 161040], przyznany przez Narodowe Centrum Nauki. Wyniki badań zaprezentował m.in. podczas międzynarodowej konferencji oraz w publikacji, w której uczestniczyli teolodzy z Polscy, Australii, Chorwacji i Włoch, zajmujący się problematyką filmu. Wynikiem tej konferencji jest anglojęzyczna publikacja

pod redakcją Kandydata (zob. *Cinematic Transformations of the Gospel*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2013). Obecnie Kandydat bierze udział (jako członek zespołu) w realizacji grantu pt. *Metodologiczna odnowa teologii dogmatycznej* (NCN 2017/27/B/HS1/01634), którego kierownikiem jest ks. dr hab. Robert J. Woźniak z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Wartym podkreślenia rodzajem aktywności naukowej Kandydata jest jego zaangażowanie w wymianę akademicką i odbycie krótkich staży naukowych. Ks. dr hab. Marek Lis prowadził wykłady na partnerskich uczelniach w ramach programu Erasmus+ (Katholieke Universiteit Leuven, Belgia, 9-14.11.2008 r.; Univerzita Karlova Praha, Czechy, 11-15.04.2016 r.; Westfälische Wilhelms-Universität Münster, Niemcy, 1-6.11.2016 r.). W ramach środkowoeuropejskiego programu mobilności CEEPUS (Theological College of Pécs/Department of Philosophy and Social Sciences) Kandydat odbył krótkie staże naukowe w: Theological College of Pécs/Department of Philosophy and Social Sciences (Węgry), 14-19.04.2013 r.; Debrecen University of Reformed Theology (Węgry), 5-10.05.2013 r.; Wien Universität – Institut für Sozialethik (Austria), 9-14.04.2015 r.; Univerzita Palackeho – Teologická Fakulta Olomouc (Czechy), 30.09-4.10.2018 r. Z kolei w ramach programu Erasmus+ przebywał na 2 krótkich stażach: w Univerzita Karlova Praha (Czechy), 11-15.04.2016 r. oraz w Westfälische Wilhelms-Universität Münster (Niemcy), 1-6.12.2016 r.

Za szczególnie istotne dla rozwoju naukowego Kandydata uznać należy doświadczenie zdobyte podczas zagranicznego stypendium Nanovic Institute / Notre Dame w University of Notre Dame (Indiana, USA) – w dniach od 26.05 do 25.06.2016 roku.

Ponadto ks. dr hab. Marek Lis aktywnie uczestniczył w szkole letniej *Through the Lens of the Film Director: Exploring Religion and Culture in the CEE through the Medium of Film*, zorganizowanej przez Faculty of Social Sciences, Pontificia Università San Tommaso (Angelicum), Roma (Włochy) w dniach od 3 do 13.09.2013 roku. Wygłosił referat pt. *Religion in the Films of Krzysztof Kieślowski*.

Kandydat brał udział w międzynarodowych wydarzeniach artystycznych. Był członkiem jury ekumenicznego na międzynarodowych festiwalach filmowych w Bratysławie (jako przewodniczący jury, Słowacja, 2009), Erywaniu (Armenia, 2010), Warszawie (jako przewodniczący jury, 2010), Fribourgu (Szwajcaria, jako przewodniczący jury, 2011), Cannes (Francja, 2013), Neuchâtel (Szwajcaria, 2015). Prowadził również pokazy filmowe, projekcje i warsztaty dla widzów podczas wszystkich dotychczasowych edycji corocznych

Journées Cinéma et Réconciliation [Dni Kino i pojednanie] w La Salette (Francja) (co roku od 2010 do 2018 r.).

Na podstawie wyżej przedstawionych danych można stwierdzić, że Kandydat nabył istotnego doświadczenia zarówno w kierowaniu zespołami badawczymi realizującymi projekty finansowe, jak też uzyskał wiedzę i nawiązał kontakty z naukowcami pracującymi w międzynarodowych ośrodkach naukowych, prowadzących badania o charakterze interdyscyplinarnym.

Ad. 3) osiągnięcia w opiece naukowej – uczestnictwo co najmniej: raz w charakterze promotora w przewodzie doktorskim zakończonym nadaniem stopnia, raz w charakterze promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim zakończonym nadaniem stopnia lub uczestnictwa w charakterze promotora w otwartym przewodzie doktorskim oraz dwa razy w charakterze recenzenta w przewodzie doktorskim lub w przewodzie habilitacyjnym lub w postępowaniu habilitacyjnym

W ramach aktywności naukowej Kandydat wypromował na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego 2 doktorów: Piotra Wajsa (2017) i ks. Ireneusza Pawlaka (2019). Jest również promotorem w 3 otwartych przewodach doktorskich (ks. mgr Kamil Grund, mgr Hanna Honisz, mgr Sabina Waluś). Pod jego kierunkiem w latach 2009-2017 powstało na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego 25 prac dyplomowych (magisterskich i licencjackich).

Kandydat pełnił również funkcję recenzenta w 1 przewodzie habilitacyjnym oraz w 6 przewodach doktorskich. W 2010 roku był promotorem Doktoratu *Honoris Causa Uniwersytetu Opolskiego* prof. dr hab. Krzysztofa Zanussiego.

Wyżej wymienione osiągnięcia w zakresie opieki naukowej spełniają wszystkie wymagania określone przez Ustawodawcę. Na tej podstawie można stwierdzić, że Kandydat spełnia warunek „osiągnięć w opiece naukowej” w postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

Osiągnięcia w dziedzinie organizacyjno-dydaktycznej

Odnosić należy również zaangażowanie Kandydata w dziedzinie organizacyjno-dydaktycznej, z którymi integralnie wiąże się aktywność na rzecz popularyzacji nauki. W ramach tej działalności ks. dr hab. Marek Lis współorganizował – wspólnie z o. dr. Michałem Leganem z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie – jednej konferencji naukowej (*Kieślowski czyta Dekalog*, 11–12.12.2013 r., Opole – Częstochowa).

Na uwagę zasługuje zaangażowanie Kandydata w wykonanie – na zamówienie instytucji publicznych – ekspertyz i innych opracowań. Zostały one zrealizowane w latach 2014-2019 dla takich podmiotów, jak np. Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Narodowe Centrum Kultury, Telewizja Polska, Konferencja Episkopatu Polski. Ekspertyzy te dotyczyły głównie filmów o tematyce religijnej.

Kandydata wykazuje aktywność w działalności różnych gremiów. Do 2010 roku pełnił funkcję konsultora Rady ds. Środków Społecznego Przekazu Konferencji Episkopatu Polski, a w latach 2017-2019 Eksperta Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej (PISF). Od 2015 roku jest członkiem zespołu *Kompetencje kulturowe Kościoła* przy Narodowym Centrum Kultury (NCK), a od 2019 roku współredaktorem rocznika „Studia Filmoznawcze”. Należy również do Polskiego Towarzystwa Badań nad Filmem i Mediami.

Wychodząc naprzeciw współczesnym wyzwaniom pastoralnym, Kandydat współpracuje z regionalnymi mediami: radiem i telewizją. Cotygodniowo bierze udział w emisji audycji *Forum Wiary* emitowanej w Radio Opole (od 10.2005 roku) oraz w programie *#odZakrystii* TVP 3 Opole (od 03.2019 roku).

Kandydat posiada duże doświadczenie dydaktyczne. Od 2000 roku prowadzi na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego i w Instytucie Nauk Społecznych Uniwersytetu Opolskiego wykłady kursoryczne i monograficzne, a od 2018 roku również w Instytucie Polonistyki i Kulturoznawstwa Uniwersytetu Opolskiego. Tematyka tych wykładów obejmuje zagadnienia z zakresu filmoznawstwa, kultury mediów, etyki mediów, w tym szczególnie dziennikarstwa. Poza tym na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego Kandydat prowadzi seminarium naukowe z homiletyki i komunikacji społecznej.

Od początku pracy naukowej Kandydat wykazuje umiejętność popularyzacji własnych osiągnięć naukowych. Angażuje się w działania, które mają istotne znaczenie dla społeczeństwa. Świadczą o tym m.in. przedstawione w *Ankiecie oceny osiągnięć naukowych* liczne opracowania popularnonaukowe z zakresu teologii filmu oraz prowadzenie pokazów filmowych, warsztatów, prelekcji na temat filmów i programów religijnych czy też aktywny udział w Letniej Akademii Filmowej w Zwierzyńcu (edycje w latach 2013, 2014, 2015, 2017, 2018). Wielokrotnie (w latach 2010-2018) kandydat pełnił funkcję członka jury na festiwalach filmowych w Polsce i zagranicą (np. we Włoszech, w Armenii, we Francji, w Szwajcarii, na Słowacji). W wyżej wymienionej działalności Kandydata wyraźnie uwidacznia się aktywność w promocji badań naukowych i ich popularyzacji.

Na podstawie wyżej opisanej aktywności organizacyjno-dydaktycznej, znajdującej również ukonkretnienie w popularyzacji osiągnięć naukowych można stwierdzić, że Kandydat

wniósł istotny wkład w promocję teologii filmu w różnych grupach społecznych. Wzbogacając własny dorobek, jednocześnie kreował pozytywny wizerunek teologii w Polsce, otwartej na dialog z twórcami kultury.

Wniosek końcowy

Po wnikliwej analizie dorobku naukowego ks. dra hab. Marka Lisa w dziedzinie nauk teologicznych oraz działalności organizacyjno-dydaktycznej stwierdzam, że Kandydat spełnia wszystkie kryteria wymagane w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego profesora, które zostały określone w art. 26 *Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki* (por. Dz.U. z 2003, nr 65, poz. 595 z późniejszymi zmianami). Ma osiągnięcia naukowe znacznie przekraczające wymagania stawiane w przewodzie habilitacyjnym (w tym pozytywnie ocenioną tzw. „książkę profesorską”). Jest aktywnym i kompetentnym badaczem w zakresie teologii filmu. Ks. dr hab. Marek Lis znacznie powiększył i merytorycznie wzbogacił dorobek naukowy po habilitacji, przez co wniósł istotny wkład w rozwój nauk teologicznych. Posiada istotne osiągnięcia w kierowaniu zespołem badawczym realizującym projekt naukowy oraz w kształceniu kadry naukowej. Odbił zagraniczne staże naukowe i aktywnie uczestniczył w różnych formach naukowej współpracy międzynarodowej. Pełnił funkcję promotora w 2 przewodach doktorskich oraz recenzenta w 1 przewodzie habilitacyjnym i w 6 przewodach doktorskich.

W związku z powyższym wnoszę o nadanie ks. dr. hab. Markowi Lisowi tytułu naukowego profesora nauk teologicznych.

prof. dr hab. Anna Zellma

Olsztyn, dnia 10 stycznia 2020 roku.